

Ennek a számnak az ára 4 korona.

Negyvenegyedik évfolyam.

10—11. szám.

Debreczen, 1921 március 12

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton, félíven.
Előfizetési ár: egész évre 80 kor., félévre 40 kor.
Egyes szám ára két korona.

↔ Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Kollégium. ↔
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

A Nagytemplom ünnepélyes újra megnyitása.

Imádság.

1. Bibliaolvasás: LXXXIV. zs.

Tökéletességben uralkodó Isten! Atyánk a Jézusban! . . . Téged, a végtelent, *be nem foghatnak az egeknek egei*, mennyivel kevésbé az a földi hajlék, amelyet Neked az emberkéz épített . . . Dicsőséges léted, mely öröktől fogva és örökké való, láthatatlan nekünk, „égő nap, amelybe szemünk nem tekinthet!” de oly boldogító, oly áldott valóság, amely betölti az Általad alkotott roppant mindenséget s amely előtt *fenség, ékesség, tisztesség és méltóság járnak*, bizonyítva Téged kereső elménknek, hogy vagy és hogy *nagy vagy s igen dicséretes!* . . . egyszersmind buzdítva Hozzád ohajtozó szívünket, hogy *adjunk néked dicsőséget*, minden *tisztességet*, mindenütt s mindenben, de különösképen *a te szent helyeden!*

Szent helyeden Uram! Hol, magad mondtad, hogy *köztünk lakozol*, — hol, ha *összegyűlünk az ő szent nevében*, édes Idvezítőnk, *Jézusunk ígérte* áldó velünk létét, ahol igazságra vezérlő szót. *Lelked* ereje támogat, hogy dicséretedet zengő éneklésünk Neked hálaadó, kérő imádságunk, tiszta szívből szállva, kedvet találhasson a te orcád előtt, hogy hirdetett ígéd megvilágosítsa véges érzelmünket, megszentelje szívünk igaz érzéseit s minden Neked tetsző, minket boldogító jóra erősítse, hajtsa, kényszerítse az akaratunkat, egész életünket!

Bizony szent ez a hely! . . . *Templomod*, óh Isten! amely Szentségedet sugározza vissza! . . . magas vár ez, melyben menedékünk lehet, halandó életünk viszontagságain! . . . *atyai hajlék* ez, mely gondviselésed, földön és a mennyen bennünket megtartó szereteted minden áldásával teljes! . . .

Vajha méltó módon megtudnánk becsülni a te dicsőségéd hajlékának helyét! . . . Vajha hálaúll, az áldó kegyelemért, hogy nemcsak a mennyben készítél számunkra Jézus által helyet, hanem ide

alanti s rendeltél házat, hol veled lehetünk, téged imádkozhatunk, vajha hálaúll ez égi kegyelemért, ott égne mindnyájunk szívében az érzés: *Emészt engem házad féltő szeretete; mert jobb nekem egy nap a te tornácodban, hogynem másutt czer!*

Mindentudó Isten! Te látod bizonynyal, hogy mi, akik most itt összegyülekeztünk, ennek az érzésnek az igazságával állunk színed előtt! Te látod, hogy *ennek* a te templomodnak buzgó szerelméből fakadt szívében a mélységes fájdalom, mikor szentségében megbántott Sionunk heteken keresztül zárva, némán állott! . . . s Te tudod, hogy ennek buzgó szerelméből kél mai örömünk, mikor a szent ajtók ismét megnyílnak s házad falai közt újra megkezdhetjük, tovább folytathatjuk neved dicséretét! . . .

Áldások Istene! Kinek van hatalmad, van örök jóságod, meghallani néped bizó könyörgését és betölteni azt, add, hogy éljen tisztán s úgy erősödjék meg bennünk ez az érzés, a te szent templomod buzgó szeretete, hogy boldogok legyünk, lakozhatunk itt s dicsérhetünk Téged lélekkel, szüntelen! . . . Cselekedd, hogy házad féltő szeretete ébredjen életre azok szívében is, kik a boldogságnak ettől az útjától eddig távol jártak, hogy e *drága Sion*, *gyönyörűségünk* és *üdvösségünk* helyét, mely a te szent szavad s édes Idvezítőnk tanítása szerint *imádságnak háza*, ne tegye az ember soha, semmiképen *kalmárság házává, latrok barlangjává!*

Most pedig jó Atyánk! mikor újra zendül ígéd e falak közt, ihlesd meg lelkeddel a *predikátornak* beszélő ajkait s a mi szíveinket, hogy *hirdetett ígéd* építsen bennünket a te élő, igaz, szent templomaiddá, akikben *lakozik*, él és cselekszik mindenkor s mindenben, a te minden jóra segítő *Szent Leked*, akinek Te veled, szerető Atyánkkal s édes Megváltónkkal, a Jézussal legyen dicséret, dicsőség, minden tisztesség és hálaadás! — Ámen.

Szele György.

Ti magatok, mint élőkövek, épüljétek fel lelki házzá, szent papsággá.

1. PÉT. 2.

Egyházi beszéd.

(A. i.: Zsolt. LXXIX. 1.: „Óh Isten! pogányok jöttek be örökségedbe; megfertőztették szent templomodat.“)

Szeretett gyülekezet! Ha a felolvasott szentleckét a zsoltáros Dávid király írta, akkor szorongó jövődőlés, ha később írták, akkor kesergő emlékezés affelől a dűlás felől, amelyet Nabuzár Adán káldeus katonái véghez vittek Salamon fényes templomán. Előbb a jerikói mezőn szejjel szórták a választott nép seregét; azután Sédékiás király fiait az apa szemei láttára levágták; azután ezeket a síró szemeket kiszúrták és hogy valami világosság átalégjen az élőhalottság eme vakablakain: felgyújtották az Úrnak házát s felégették tüzzel, miután már minden drágaságait kirabolták.

Szörnyű eset volt. Kegyetlen, véres, irtóztató, de nem útalatos. A lélek vadsága tépte el benne a szeretet, könyörület és kegyelet láncait; de a széttépett láncokat nem hagyta alázuhanni a ferdelemben. A pogány műveletlenséget úgy látszik még tartóztatta valami ösztönös tilalom a templom küszöbénél. A művelt pogányság lelki útalatosságát nem tartóztatja sehol semmi sem.

A Dávid király áhitatos lelke a rablásban, rombolásban, égetésben is templomfertőzést lát; a Nagytemplom örökségébe betört káldeusok pogánysága pedig sikerült tréfát, vagy jogosult boszút, vagy közeleti hasznos eszközt látott az undokságban és gyalázatosságban is. Ennek a fertőzésnek a poklosságától mind a zsidó, mind a pogány világnézet ősi természetessége tiszta volt. Hová kellett a lelkeknek sülyedniök, durvulniök, alacsonyodniök, vagy — ha úgy tetszik — művelődniök, hogy az egyedül jónak, tisztának, a legszentebbnek, legtökéletesebbnek: az Úr Jezusnak tudománya, példája, parancsolata idején a legújabbkor káldeusai templomgyalázásra vetemüljenek! Káldeusoknak! Babilon haragborától ittas pogányoknak kell őket tartanunk, akármelyik felekezetből vették magukat.

„Óh Isten! pogányok jöttek be örökségedbe; megfertőztették szent templomodat.“ A Te szent neveden keresztül — tudjuk, hogy nekünk is szól a támadás, kik a Te örökséged vagyunk; de azért nem harag, nem boszú zendített egybe, hanem összegyűjtött a hálaadás. Megnyitlak újra az ajtók, az „ékes kapuk“, melyek előtt heteken által szégyenülésre sántulva várt a kálvini-ta Sion jobb sorsra érdemes népe. Örvendő szíjjel léptük át a küszöböt s gyülekezünk újra e falak közé, hová bejönni darab ideig pogányok csúfsága tartóztatott.

Emberi értelem szerint vallási mértékkel mérve azok a pogányok, akiknek hite tartalmát nem a személyes egy örök Isten kijelentése alkotja. Még szűkebbre határolva azok a pogányok, akik nem tartoznak bele a személyes egy örök Isten hite alapján álló felekezetek szerkezetébe. A pogány szónak az ember megbélyegző jelentményt adott; mintha a pogányok nem is lennének egészen em-

berek; mintha ezek ki lennének rekesztve az elhivottságból, választottságból, idvezülésből. Pedig megbélyegző értelemben nem az a pogány, akit születése és valláshoz tartozása oszt ebbe a társaságba, hanem az, aki lelke szerint a világnak fia, testnek szolgája, bűnnek zsoldosa. És viszont a keresztyén sem az, akit a víz tesz azzá és az anyakönyv bejegyzése; hanem aki „cselekszi a mennyei Atya akaratát“; akinek úija, igazsága, élete Jézus: a megfeszített és feltámadott.

A választottsággal dicsekedőkre is reá mennydörgi a pusztai próféta, hogy „mérgek kígyók fajzatjai“; viszont a „köveket“, a pogányokat olyanokká magasztalja, hogy Isten ezekből is „támaszthat fiakat“. Jézus is kirekeszti az idvesség vacsorájából a vonakodó hivatalosokat és behívja a szegényeket, csonkákat, sántákat, vakokat: mert az „Isten nem személyváogató; hanem minden nemzetségből kedves neki az, aki Őtet feli és igazságot cselekszik“, Szóval „a test nem használ semmit, a lélek az, ami megelevenít“; a Jézus tanítása pedig „lélek és élet“.

Zenghetnek tehát szebbnél-szebb jelszavak, melyekkel csak a csalfa száj közeledik Istenhez; hivalkodhatnak fajji, nemzetiségi származások, melyekben a haszontalan test hánytorgatja a maga hiábavalóságát; nőhetnek szélesre a világi méltóság köntösének peremei; feketedhetnek az orcák hazudott jóság látszatával; adhatják a dézsmát köményből, mentából hivalkodással; szűrhetik a kicsinyesség szűnyogjait hamis igazság szitájának utánczott arany szálain: az örök érték, a győzhetetlen hatalom mégis csak az Úrnak öröksége és pedig kijelegtésben: az evangéliom; emberekben pedig: a fiak.

Ennek az örökségnek törvénye szerint törekedett és törekszik a magyar kálvini-ta egyház a fiúságra. A fiúságot nemesak hívatottságnak, de választottságnak is tartja. Méltóságnak a jogokban, alázatosságnak a kötelelességekben. Jogunk van a világosságra és szabadságra; kötelelességünk ezeknek a kincseknek védelmében és öregbítésében megáldoztatásra is.

Halljuk és értjük; tanítjuk és követjük Jézus hívó szavát: „Ti vagytok a világnak világossága“. Tudománnyal leszállunk a drága gyöngyök gazdagságának mélységeibe; oda, ahová a Istennek titkai rejtettek el. Felhozzuk az örök élet kincseit és termő magvakként szórjuk az eleven élet barázdaiba; a konkolyhintő ördög csalárdságával mit sem gondolunk; hadd nőjön a vetése együtt a tiszta búzával a válogató aratásig, amikor tűzre vettetik minden gonoszság; ellenben minden tápláló erő isteni menedék csűrűbe takartatik. Az igazságunk hajnala feljön; mert elvetjük a sötétség cselekedeteit, mint a polyvát, hogy vitessék széjjel a négy szelek iránya felé feledésbe, megsemmisülésbe.

Halljuk és értjük, tanítjuk és követjük az Idvezítő kiválasztó szavát: „a fiak szabadok“. „Ahol az Úrnak lelke, ott a szabadság“, Az Úrnak lelkével: szabadsággal akarunk teljesedni. Halljuk

a legnagyobb apostolt Pált is, kinek lelkét színarannyá égette egy szempillantás alatt a mennyei tűz: „szabadságra hívatatok“. Bizunk abban, aki szabadságra hívott. És ez a bizásunk szárnyakat nevel tökéletesbedni kész lelkünk törekvése körül. Ezekkel a szárnyakkal, melyeken köröskörül is, belül is mennyei jelenések szeméi látnak és ragyognak, felszállunk minden földi-ég felé és az Isten lélekben és igazságban való tisztelésével megdicsőülünk.

Igy akarunk lenni örökséggé. Az Isten örökségévé. Szentlélek templomává. Ezt a templomot csak magunk szeplősíthetjük meg: a magunk hűtlensége, árulása, ingadozása, hitelatlansága, bűne és gyalázata. Közénk és az idvesség forrása közé nem állhat semmi; senki sem; se úgy, hogy megigazíthatna, se úgy, hogy kárhoztathatna; nem állhat se választással, se elvetéssel; mert élő közösségünk van Istennel s a Jézus szerelmével, amelytől „nyomorúság vagy szorongattatás, vagy üldözés, vagy éhség vagy veszedelem vagy fegyver nem szakaszthat el; sőt sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következők, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény el nem szakaszthat.“

Ilyen örökségben van a mi hitünk, mely „megtart minket.“ E hitnek „mindenek lehetségesek“; ez a hit „meggyőzi a világot.“ Ugyanazért, ha mi: magyar református egyház „mindeztideig éhezünk is, szomjúhozunk is, mezítelenkedünk is, bántalmaztatunk is, bújdosunk is, fáradozunk is tulajdon kezeinkkel munkálkodván, ha szidalommal illettek, jót kívánunk, ha háborúságot szenvedünk, békességgel tűrjük.“ Tudjuk, hogy így kell felvenni kinek-kinek az ő keresztyét és követni Jézust, aki szelíd és alázatos szívé s a szelídeknek és alázatos szívűeknek ad nyugodalmat.

Ez a mi türesünk valami történelmi türes, nyugodalmunk valami földönfölküli nyugodalom. Ez vezethet az igazságon kívül minden egyébnél kívánatosabb békességre országban, társadalomban, felekezetek között. Patriarcháktól kezdve, próféták, apostolok, vértanúk korán át ott szendergett mindig a fénye az égen, amelyben „igazság lakozik.“ Megdicsőült Jézusban mennyországszerző hatalommá. Sokszor voltunk próbára téve. Az Istentől elfordult lelkű káldeusok sokszor szétszórták seregünket a szabadságharcok jerikói mezején; apák szemeláttára lemészárolták a szebb jövők reményét. Nem volt nehéz. Hiszen minket az evangéliom védelmében úgy bocsátott el Jézus, mint juhokat a farkasok közé. A seregek Urának, Istenének nevével: lelki fegyverekkel világi hatalmasságok dardái és fustélyai ellen. Kiszúrták erőszakkal az igazlátásunk szemét; de azért hazataláltunk és újra, meg újra mindig hazataláltunk a babiloni vizek mellől; mert reánk: a mi vérünkre, lelkünkre, kezünk erejére, szívünk melegére, hűségünkre, egyenességünkre, világító szabadságunkra, feláldozó szerelmünkre szüksége volt, van és lesz mindig annak a szent magyar földnek, hogy lerázza ma-

gáról az időnként reátrakott bilincseket; szüksége volt, van és lesz mindig a magyar égnek, hogy a szabadság csillagai, a szeretet holdja és az igazság napja ragyoghasanak rajta fellegtelenül.

Ezért az evangéliomi és magyar együttes hivatásért: az Isten erre kettős örökségéért terhet vinni édes, igát hordozni gyönyörűséges, küzdeni érdem, szenvedni választottság, meghalni megdicsőülés. Nem tántorodunk el és nem lankadunk. Am gyalázzanak a legujabb kor káldeusai, ám fertőztessék meg az evangéliomi tisztaság és történelmi magyarság kettős szentségű nagy emломát s benne és általa minden érzékenységünket, értékünket, magasra tornyosuló áldozatainkat, megszentelő szenvedéseinket, égis lángoló dicsőségünket: ami múltunk, jelenünk és jövőnk arca tiszta, fénylő marad; mint maradt Jézusé, mikor arculverték és köpték a lélek becstelenségei. Sohasem a meggyalázottak, hanem a tiszták gyalázói a gyalázatosak.

Jézus így szól: „Boldogok vagytok, ha szidalommal és háborgatással titeket és minden gonosz hazugságot mondanak ellenetek én érettem. Örüljétek és örvendeztetek, mert a ti jutalmatok bőséges a mennyekben: mert így háborgatták a prófétákat is, akik előttetek voltak.“ És mi boldogok vagyunk, mert érezzük, hisszük és valljuk, hogy Jézusért szenvedünk. Ámen.

Úri imádság.

Megáldás.

Ezek után, szeretett gyülekezet, megáldalak és elbocsátalak titeket. Megáldalak, mint pasztor az ő nyáját, mint seregét a vezér és mint atya az ő háza népét — szeretettel. Az Úrnak hatalmas karja távolítsa el a ti földetekről az ellenséget, szerkeszse e nybe újból szent egységét e hazának, amelyben adjon titektek, kinek-kinek elegendőt a földből, hogy a saját magatokén, verjétektek becsületes hullásával boldogok lehessétek, hozza el termelő napját és esőjét, szerezzon harmatot és napsúgárt, terítsen ki fűtakarót és hóleplet kívánatos időközökben szent földetek felett. Legyen kövérség a ti barázdáitokban, kényeitek nehezüljenek kenyéradó áldással, csüreitek, kamaráitok teljenek minden jó táplálékokkal, hogy vidám orcával magasztalhasátok a minden jót teremtő Istenét. Gyermekeitek nevelődjenek szorgalmasságban, alázatosságban, tielőttetek és Isten előtt való minden kedvességben, ifjaitok fűződjenek össze tisztas házasságban és láttassák meg örömlőkre az egészséges unokák seregét szép renddel. Ti magatok mindnyájan felekezeti különbség nélkül, szerkeszététek össze egymást békességnek köteleivel, együtt dolgozva és együtt imádkozva, hazának és Istennek dicsőségére. Legyen a ti házaitekban békesség a rend, szüveitekben a tisztesség, hogy kedvét találja az Úr tibennetek és kiterjessze felétek áldó két kezét. Ámen.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A mindörökre szent ház.

(A Nagytemplom előtt, 1921 március 9-én.)

I. Kir. 9a: „Meggaszteltem e házat, melyet építettél, atba helyheztenén az én nevetet mindörökké és ott lesznek az én szemem és az én szívem mindenkor“.

Salamonnak mondá ez ígétet az Úr, a templomépitő királyi bölcnek, válaszul arra a nagyszerű hálaáldozatoktól kísért, buzgó könyörgésre, amellyel ez, a ködben lakozó Isten dicsőségétől körülvétenve, fölszentelte atya és népe álmainak felséges teljesedését: a jeruzsálemi templomot.

Azóta a ködből, amelyben az Úr lakozik: térnek s időnek az Úr dicsőségét tompítva bár, de visszasugárzó fényes ködein át mindegyre fölzendülnek ez ígérétekekkel teljes isteni szavak. Fölzendülnek évezredek óta, valahol csak hü és alázatos szívek tiszta égi honvággyal hajlékot emeltek s emelnek a törvény, a prófécia s az evangéliom Szentháromság egy igaz Istenének. Mészeltfalú kicsiny szobában vagy égbetornyosuló got köcsipke alatt; az üldözött hit hevenyészett fatemplomában vagy a diadalmas hit zsolttárait dörogve visszaverő büszke boltívek alatt: hü és alázatos szíveknek Istent a töle kijelentett úton kereső igaz imádságaira egykép így válaszol vala — és válaszolni fog mind az időnek végezetéig — az Úr: „Meggaszteltem e házat...“

Istennek debreczeni református magyar népe: atyáiddal és úkatyáiddal együt te is hallottad és hallod e szót. Ah, e pillanatban mintha mielőttünk is — miként a templomszentelő Salamon és népe előtt — egy fényes köd ereszkednek le, a múlt időnek az Úr dicsőségét sugárzó köde; mintha betöltené e köd ezt az egész térséget itt e szent hajlék körül, hol százados barnult falak várnégyszögébe foglaltan, fé ig elfeledve szorong s némán kiált egy egész nagy történelem; s ebből az Istenlakta ködből ma mintha valami egészen különös erővel zengne kérdésekekkel és áhítózásokkal tele szívünkbe — a múltak fölséges tényeként s a jelenre és a jövőre szóló drága ígétetül — a bizonyos, az örök válasz: „Meggaszteltem e házat...“

Egy percre megvillan a köd s mi látjuk benne e mostani háznak legrégebbi őset: a középkori Szent-András templomot. Falai még kormosak a tatárdulás üszkeitől, de megcsorbult csúcsívei alatt már újra zeng kegyes magyar papok ajkain a latin zsoltosma, amelybe ájtatos magyar hívők — a ti jámbor debreczeni eleitek — szövik belé magyar nyelvű szent énekmondásuknak legelső, bájosan esetlen próbálkozásait. Igen, már önekik, e hü s alázatos magyar keresztyén szíveknek is szólott az Úr: „Meggaszteltem e házat...“ Meg, mert Isten már a középkor egyházára is szent munkát bizott ezen a földön, abban az első, ősi házban: rábizta a magyarság Krisztusra való nevelését a tekintély vasfegyelme alatt — és ez a nevelés mindaddig szent, azaz Istennek tetsző,

Istentől akart és Isten erejétől hordozott vala, amig nem lett belőle emberi módon megöröködni vágyó — uralkodás.

De a köd elborúl, majd újra villan s változik a kép.

Kálvin halálának esztendejében (1564) rettenetes tűzvész emészti meg, a város legnagyobb részével együt, a középkori András-templomot, mely akkor már a reformáció mély, tiszta és szabad evangéliomának hirdetésére szolgál vala. Az akkori, különösen meglátogatott időkbén évtizedekig kénytelenek hamuba takartan állni a szent hajlék bús romjai, — míg végre a nagy Bethlen Gábor fejedelmi szavára és áldozatával, fölmagasodik belőlük az új, a második ház. A lélek egyszerűségét, a szív tisztaságát, a szellem láthatatlan, belső értékeit példázó diszitetlen falai közt a Méliusz utódainak izzó hitű, kemény energiájú szava cseng — cseng, szikrákat verve, mint egy, a magyar jövőt, Debreczen jövőjét építő acélkalapács. Szavukra fölharsan feleletül az öntudatos hitű magyar polgárok és polgárnök magyar zoltára és dicsérete, az időkhöz mért komorsággal és mégis, az örökkévalóság felé lendülve, győzedelmesen:

„benne a tört szív, bün-vallva, leverve, vagy erős hittel Istenhez emelve;“

(Arany)

... néhány lépéssel odébb, a szerény középkori városi iskolából kifejlett kollégiumban a magyar protestáns tudományos és irodalmi kultura izmos, fiatal szárnya csattog, a városi nyomda soha nem pihenő sajtója alól friss ütemben hullanak ki a világosságot terjesztő, eszményeket kitűző, világnézetet adó könyvlapok — a történelmi várnégyszögben lázasan folyik tehát a protestantizmus Istent dicsőítő munkája és munkás istentisztelete — és az Úr szól: „Meggaszteltem e házat...“ Meg, mert az Úr erre az egyházra, a reformáció magyar egyházára bizta reá, hogy szentelje meg tökéletesen, azaz ne csak a külsőlegessé vált egyháztekintély fegyelme alatt, hanem a szabaddá tévő igazság belső és egyedül marandandó tekintélyével tegye öntudatos tulajdonává Istennek az ő keménynyakú, pártos és mégis úgy szeretett és ostorozva is oltalmazott magyar népét.

Azután ez a kép is eltűnik a ködbén, honnan egy percre felmerült. És mi, ime magunk előtt látjuk a mostani, a harmadik házat. Látjuk a testi szemünkkel, mely falain itt-ott észreveszi a már fölötte is eltelt századév mállasztó vasfogának nyomait — és látjuk a lelki szemünkkel, mely előtt mállott s ép részeket egyformán arany verőfénybe von az Úrnak a legutóbbi évszázad ködén is átsugárzó dicsősége. Látjuk a tűzvészt, mely fölemészttette a második házat is, hogy helyet adjon eme harmadiknak — és látjuk azt a tűzvészt, amely ép e templom építetése korában száguldozza be Európát, rombolva és alkotva, dús tenyészetet indítva és kiégett mezőket hagyva maga után. A népszabadság tüze az, melyből aszerint

lesz áldás vagy átok, hogy Isten Szentlelkének szélvésze irányozza-e, vagy önző és vak emberi szenvedélyek. Ah, mikor ez a tűz *ebből* a házból kiragyogva világította meg egy élethalálharcát vívó nép kétségeinek borulatát — egy percre csak, mielőtt lezuhant volna a nagy éj — akkor valóban Isten Szent Lelke lobogott benne és az Úr, aki Lélek, szólt újra: „*Megszenteltem e házat . . .* Általa, a benne hirdetett tiszta evangéliom által megszenteltem e népnek szabadságtörekvését. Örök kötelességül írtam e nép elé, hogy szent legyen — ezért örök jogul adtam neki, hogy szabad legyen. Megszenteltem — így szólt az Úr — e harmadik házban a magyar kálvinizmust, mert örök feladatul tüzttem ki elébe, hogy magyar népet szabadságban szentségre nevelje — tanítván őt, hogy a szabadság az embernek és a nemzetnek, épügy, mint a madárnak a szárnya, nem önmagáért való jó: a szabadság a szárny, amelylyel a szentség egébe, Énhozzám emelkedhetik!“

Szeretett testvéreim, ez a mai nap arravaló, hogy mi mind, akik testvéri egyességben ide összegyűltünk, értsük meg nagyon jól s a mi hitünknek bizonyágtételén keresztül értse és hallja meg nagyon jól az egész világ: *az Úr mindörökké megmentette e házat*, amelyet néki a mi magyar, a mi keresztyén, a mi evangéliomi református történelmünk lelke épített. Megszentelte, mert benne és fölötte országoltatá és országoltatja *nevét*, azaz megfoghatatlan isteni lényének teljes hatalmú erőnyilvánulásait. Megszentelte, mert rajta nyugtatá és rajta nyugtatja most is a *szemét*: királyi bölcsességének gondviselő hűségét. És megszentelte, mert — óh boldogság — érte dobogtatá és dobogtatja most is a *szívét*: atyai szerelmének forró teljességével ölelte és öleli át az itt feléje verő hű és alázatos magyar szíveket és azt az Ő dicsőségét sugárzó évszázados magyar harcot, küzdelmet, szenvedést, munkát, művelődést, melyet ezeknek a szíveknek vére táplált.

És Ő megszentelte e házat *mindörökké*. Tehát nemcsak a falait, amelyek romlandóak voltak s ma is azok, — hanem a *lelket*, amely, míg Istennek akarátát cselekszi, örökké él — a lelket, mely a tűzben megemésztetett falakat örök hűséggel rakta újra föl, — a lelket, századaink lelkét, a szentély málló köveinek összetartó csuda-vakolatát, — a lelket, egyházunknak nemzeti lelkét, az Isten szent Lelkének ezt a láthatatlan élő templomát.

Mi ma azért gyűltünk össze ide a kőtemplom köré, hogy evvel a *lélektemplommal* találkozzunk. Mert nem a köveknek kell tisztességet tennünk, hanem öneki.

Ah, látjátok-e őt, vagy inkább érzitek-e itt suhogni, láthatatlan közelségében?

Ott fenn, ki lebeg?
Szellem közeleg?
Tán angyali lény?
Arcán mennyi ború!
Népem, leborúlj!
Lelkünk ez a fény,

Kedves s szomorú!
Im ez a gyászos fő,
Most küszöbünkre jó,
S sírjából tör elő
Ősi erő.
Győztes büszke szemén

Ébresztő derű, fény;
Nemes hit lelke fuval

S zendül a dal.
(V. Hugo: Patria.)*

Lelkünk, századainknak lelke, — édes lelkünk, magyar lelkünk, református keresztyén lelkünk: óh ne légy szomorú hát, óh légy diadalmas!

Ne hidd, hogy a te kőfalaid meg voltak, hogy valaha is meg lehettek szentségtelenítve. Bérenc gonoszság, örület, fanatizmus ma épp oly kevéssé tudott elragadni a szentségükből csak egy sugárnyit is, mint annak idején tatár csóva, török rabló, labanc átok, muszka lábnyom, vörös szenny, oláh barbárság. A te kőházadat, te lélektemplom, Tevéled magaddal együtt, Isten szentelte meg, Isten rendelte eszközeül, tulajdonául — ezt az örök szentséget, amelyet Isten adott, el nem veheti soha ember.

Csak maga az Isten veheti el.

Isten pedig elveszi e kőház szentségét akkor, hogyha te, magyar református lélek, valaha elfeledkeznél a te megszentelő Uradról; hogyha te, élő templom, valaha elhagynád e kőtemplomot és mint testetlen kísértet bolyongnál végnélkül való helyeken, nyugalmat nem találva, — akárcsak a Jézus megrázó példázatából ismert tisztátalan lélek.

Mert Isten neve, szeme, szíve a maga minden erejével, a maga teljes hűségével és a maga egész forróságával ott lakozhatik és ott lakozik egy külsőlegesen meggyalázott szentélyben is —, de hiába keresitek többé az élő, megszentelő Istent abban a kőtemplomban, amelyik lélektelenségtől kong, közönytől gyalázott, hűtlenségtől és hitetlenségtől fertőzött.

Az ilyen templom — és csak az ilyen — van megszenteltelenítve.

Mert az ilyenre nézve beteljesült a Salamonnak és mindnyájunknak adatott fenséges és boldogságos isteni ígéreteknek baljóslatú, rettenetes, de természetes, mert Isten örök törvénye szerint való visszája: a Salamonnak és mindnyájunknak adatott szent fenyegetés.

„Hogyha elszakadtok ti és a ti fiaitok én tőlem és meg nem őrizétek az én parancsolataimat és végzéseimet, melyeket előtökbe adtam; hanem elmentek és idegen isteneknek szolgáltok és meghajoltok azok előtt; kígyomlálom az Izráelt e föld színéről, amelyet nékik adtam; e házat, amelyet az én nevemnek szenteltem, elvetem szemeim elől és az Izráel példabeszédül és meséül leszen minden nép előtt. És bár e ház felséges, mégis akik elmennek mellette, elcsodálkoznak, felkiáltanak és azt mondják: Miért cselekedett így az Úr ezzel a földdel és ezzel a házzal? És azt felelik: Azért, mert elhagyták az Urat, az ő Istenüket, aki az ő atyáikat kihozta volt Egyiptom földéből és idegen istenekhez ragaszkodtak és azokat imádták és azoknak szolgáltak: ezért bocsátá ő reájuk az Úr mindezt a nyomorúságot.“ (I. Kir. 9:—9.)

Lelkünk, századainknak lelke — élő templom, ki lakozol a kőtemplomban s aranyló falú, dicső szentéllé magasztalod annak szerény és kopott

* Révészné Váró Margit fordítása.

falait : lélek, halld meg hát mindörökre a te megszentelő Urad szavát : „Szentséged örök és egyetlen titka és ereje, reménye és záloga ez : *Ne legyenek tenéked énelöttem idegen isteneid!*“ Amen.

Dr. Révész Imre.

Egyházkerületi közgyűlés.

Közgyűlést megnyitó imádság.

Mindenható Isten! Mennyei édes Atyánk!

Békességnek múlásán szomorkodva, sebek fájdalmában égve és veszteségek miatt gyászolva gyülekeztünk össze anyaszentegyházad eme tanácsában. Megfogyatkozott a tanácsbeliek száma. Jók, igazak és érdemesek szakasztattak el tőlünk a haza földjének erőszakos megdarabolása miatt.

Szomorúan sóhajtozunk a nyáj elszakított része után, melyet farkasok űznek sok háborgatással és nyomorgatással. Óh! Uram légy őriző pásztoruk, legyen kegyelmed az ő vezérlő csillaguk szabadulásra; legyen jóvátévő irgalmad minékünk vigasztalásul, hogy újra egységbe jutván, együtt örülhessünk szabadításodnak és ezt az örömet ne vegye el tőlünk többé semmi sem.

Ha számban megkevesbitettél minket, növeld meg hitben, reménységben, szeretetben, hűségben, bölcsességben; vonj minél szorosabbra a békesség köteleivel, hogy ne oldódjunk tovább, sőt erősödünk oszlopokká, melyeken anyaszentegyházad biztosan és tartósan állhat.

A próbáltatások keserősége, a szorongatások gyötrelme felett mutasd meg az akaraton való megnyugvás jutalmát és minden szenvedéseknek békítésére add meg annak hitét, hogy ha igazságaid mellett Jézus parancsa szerint mindvégig megállunk: megtartatunk.

Tarts meg minket Uram, hogy mi is megtarthassuk szabadságban, világosságban, igazságban mindazokat, amelyeket reánk bízál országod építése körül. Hogy így építvén lelki országodat tiszta hitben, józan erkölcsben, szeretetben és békességben: ezzel építsük romjaiból földi hazánkat is és emeljük a pusztulás és gyűlölködés sötét mélységéből a dicsőség magassága felé, ahol a Te szent neved fénylik örök tökéletességben. Amen.

Dr. Baltazar Dezső,
püspök.

Közgyűlés megnyitó beszéd.

Tisztelettel üdvözlöm az egybegyűlt tagokat!

A hosszú háború és a különféle forradalmak után valamint hazánkban, úgy egyházunkban sem térhettek vissza a rendes körülmények. A hazánknak nagyobb fele még mindig idegen megszállás alatt van és egyházkerületünk tetemes részével ma sem tudunk még akadálytalanul közlekedni.

A mi egyházkerületünkhöz tartozó 14 egyházmegyéből tulajdonképp csak 5 van, amelyik teljesen érintetlen. A többi 9 kisebb-nagyobb mértékben még ma is idegen foglalatás alatt nyög. És ezek a legutolsó zsinati ülészaknak intézkedése folytán adminisztrálják magukat úgy, ahogy tudják.

Mindezen szomorú körülmények között azért nekünk magyaroknak, kálvinistáknak szent kötelességünk az, hogy egyházkerületünk, hazánk egységének érdekében mindent elkövessünk, még azt is, ami lehetetlen, mert ez nekünk nemcsak kötelességünk, de érdekünk is.

A legutolsó, egyházkerületi közgyűlés már majdnem esztendeje, hogy összegyűlt, de hát az utazási körülmények és más egyéb nehézségek folytán az ügyeket, melyek az egyházkerület elé tartoznak, legnagyobb részben az egyházkerület által alkotott rendkívüli intéző-bizottság intézte, úgy, hogy az eddigieknél sokkal hosszabb időszakon tudtak összegyűlni. Majd egy éve, hogy összegyűltünk és azóta az egyházkerületi közeletnek számos kiváló tagja eltávozott a minden élőknek útján.

Elvesztettük Dicsőfi Józsefet, aki hajdanában a debreczeni főiskolának volt tudós tanára, később debreczeni lelkészelnök és az egyházkerület főjegyzője.

Elvesztettük továbbá az esperesi kar nestorát Dávidházy Jánost, aki majd 40 esztendeig nagy szakértelemmel intézte a debreczeni egyházmegye ügyét.

Elvesztettük Géresi Kálmánt, aki szintén a debreczeni főiskolának volt tanára, később pedig a tankerületi főigazgató, egyszersmind egyházkerületünk tanácsbírája.

Az utóbbi napokban meghalt Petri Elek, a dunamelléki egyházkerületnek lelkiismeretes és kiváló püspöke.

Méltóztassék mindezen veszteségeket jegyzőkönyvben megörökíteni.

Halával kell megemlékeznem a mi külföldi, különösen amerikai, holland- és skót-testvéreinkről, akik a mi nyomorúságban levő egyházunkon mindenképpen segíteni akarnak.

Különösen halával vagyunk és hálás köszönetet kell mondanunk azért, hogy valóságos testvéri érzéssel viseltettek a mi ügyünk iránt és igyekeztek segíteni mindenben. Igyekeztek anyagiakban is segíteni, a mostani körülmények között, amikor lelkészeink, tanáraink, alkalmazottaink és nyugdíjasaink igazán nyomorognak.

Ezekután mégegyszer üdvözlöm a mélyen tisztelt közgyűlési tagokat és a közgyűlést ezennel megnyitom.

Gróf Degenfeld József,
főgondnok.

Tiszta és szeplő nélkül való istentisztelet az Isten előtt ez: meglátogatni az árvákat és özvegyeket az ő nyomorúságukban és szeplő nélkül megtartani magát e világtól.

JAKAB 127.

Közélet

Miért szükséges a Templomegyesület ?

Szinte felesleges ez a kérdés, ha a vallásos élet kérdéseire bővebb figyelmet fordítunk. Maga az egyházi élet szemlélete megadja a legkimerítőbb feleletet e kérdésre. Mindamellet szükségesnek látom, hogy néhány sorban nyilvános feleletet adjak reá magam is. Hiszen jó e tárgyról beszélnünk. Reá minél több figyelmet kell fordítanunk nekünk egyházi hivatalnokoknak, mert ezáltal saját hivatalos munkásságunknak gyümölcsözését tesszük gazdagabbá, értékesebbé !

Az egyházra, mint a legnemesebb célt szolgáló erkölcsi testületre mindenkor nagy feladatok munkái vártak az életté testesülő vallásosság művelését illetőleg. E nagy munka vezetésére kellett az egyház élére mindenkor lelkipásztort állítani. Ő azonban már az egyház kormányzásában is az egyháztanács segítségére támaszkodva végezhetette eleitől kezdve a munkáját. Az egyház kormányzásban s a lelkész templomi, általában szertartási munkájában az egyházra váró nagy köteleességek csak bizonyos része van elvégezve. Mondhatni ezek csak az alapvető köteleességek, melyek fölé a megoldásra váró egyházi feladatok egész halmaza nehezedik. E feladatok egyik megosztó munkatere az iskola, munkásai a tanítók. De a lelkipásztor, az egyháztanács s a tanítók megszokott hivatalos köteleességteljesítése mögött még sok-sok nagy horderejű tennivaló halmozódik fel, melynek elvégzése nélkül még az egyházi élet mindig nem tölti be krisztusi szép, magasztos hivatását.

A lelkészek, egyháztanácsosok, tanítók hivatalos fáradozásaikon túl serénykedve sem képesek együtt sem annyi elevenséget, eredményt vinni az egyház belső életébe mint amennyi a maga egészében betölti az egyház magasztos, áldott rendeltetését.

Hogy a nevezett egyházi vezetők, munkások, minden tevékenysége mellett is mennyi elintézni való marad fenn, azt maguk a hívek is érzik látják. Emiatt aztán a rövidlátók hajlandók a lelkészeket, egyháztanácsosokat, tanítókat váddal illetni. E tényben van a címünkre adandó felelet. Az egyházi vezetők, hivatalos munkások mutassanak rá a hívek előtt az egyház hivatásának az ő erejüket felülmúló nagyságára és hívják sorompóba az egyháztagok megértő, munkakész, lelkes tagjait! Ezt pedig Templomegyesület szervezésével kell elvégezni!

Az egyházban minden öntudatos hívőnek szerénynek, buzgónak, építő, alkotó munkásnak kell lenni! De hogy az legyen, összeköttetésben kell állani a többi munkásokkal! Ezt az összeköttetést teremti meg a Templomegyesület.

Debreczenben a hívek érezték meg a szoros, szerves összeköttetés szükségét. A kor szava su-

galmazta a lelküknek. Hol a hívek lelke nem érti önmagától a kor figyelmeztetését, ott a vezetők adjanak hívó hangot a kor követeléseinek!

Templomgyesület nélkül az egyház nagy hivatásának csak eszköze marad eredmény nélkül. Munkára fel!

Szabó Lajos,
volt szalacsi tanító.

Halottaink

Petri Elek, a dunamelléki református egyházkerület püspöke, folyó március hó harmadik napján délután háromnegyed három órakor Budapesten az Urban csendesen elhunyt. Kora ifjúságától kezdve, hatvankilencedik életévében bekövetkezett haláláig, ernyedetlen munkásságot, áldásos tevékenységet fejtett ki a theologiai tudománvosság és az egyházi közélet terén. Mint szép tehetségű, alapos és sokoldalú készütségű, igazi lelkipásztori hivatású ifjú tudós, mindjárt külföldi tanulmányai befejezése után, a budapesti theologiai akadémián nyert alkalmazást, mint rendes tanár és mind rendszeres, tudományos, építő, értékes előadásai-
val, mind templomi szószéki szolgálataival és feddhetetlen papi jellemével példaként világolt a theologiai akadémikusok és a fővárosi református egyház tagjai előtt. E kiváló érdemeiért, egyéni és hivatási erényeiért s bölcs mérsékléséért tisztelte meg őt a dunamelléki református egyházkerület bizalma a püspöki méltósággal, amelyre hat esztendei buzgó, hűséges és eredménydús működésével minden tekintetben méltónak bizonyult. Ennek jeléül egyházkerülete kegyeletes gyászjelentést tett közzé „apostoli lelkű, nagyérdemű és felejtethetlen püspöke“ elhunytáról. Temetése a Kálvin-téri református templomból a folyó március hó 6-án délután történt meg, kegyeletes részvét nyilvánulása mellett. A jóságos Isten vigasztalja meg a gyászba borult családtagokat és az elköltözött hű pásztor, őrálló és előljáró üresen maradt helyére rendeljen méltó, hű, érdemes, igazságos, békesség-szerető, apostoli lelkületű utódot.

Petri Elek püspök emlékezete legyen áldott.

Szabó Imre sárrétudvarii református lelkipásztor február hó 23-án, 62 éves korában elhunyt. Temetése Budapesten február 25-én ment végbe.

F. Varga Lajosné Tóth Ida úrasszony, F. Varga Lajos nagyrábéi lelkipásztor és a debreczeni egyházmege esperesének felesége február hó 24-én jobblétre szenderült. Igen nagy részvét mellett helyezték végső nyugalomra február 26-án a feledhetetlen jó anyát és hűséges hitvest.

Ötvös Károly sárrétudvarii nyugalmazott jegyző, a debreczeni egyházmegeének pár évvel ezelőtt világi jegyzője február 15-én meghalt.

Legyen áldott emlékezetük!

Különfélék

Most egy éve szabadon lélekzett fel Debreczen városa, mert megszabadult a garázda megszállók csapatától. Szívünk túlradó örömevel üdvözlünk akkor a nemzeti hadsereg bevonuló katonáit s hálásan gondolunk vissza mindenkor e nagyjelentőségű fordulóra. Sok minden nem úgy történt azóta, mintahogy reméltük, több eredményt hittünk az első év végére s hogy ez nem következett be, az csak a mulasztások pótlására ösztönözzön mindenkit.

Az Országos Református Lelkészegyesület folyó hó 9-én delutan a kollégiumi oratóriumban közgyűlést tartott. Dr. Baltazár Dezső elnök a múlt eseményeire emlékezve, rámutatott az egyesület szellemi és anyagi ügyeinek súlyos voltára. A jövő feladatául a szeretet jegyében meginduló egyházépítés munkáját tüzte ki. Ezután Tihanyi Kiss Sándor veszprémi lelkész, volt honvéd theologus beszélt, kiemelve a kálvinista egyetemesség fontosságát, amire dr. Baltazár Dezső az egység létesítésének szükségét hangoztatva válaszolt. Napirend előtt még Kájel Endre balatonendréd lelképásztor hívta fel a jelenlevő szolgatársak figyelmét arra, hogy lelki épülés nélkül ne távozzanak el Debreczenből. Ekkor következett a jegyző kijelölése és a tárgysorozat, amely annak bejelentésével kezdődött, hogy a közgyűlés tartását a rendőség engedélyezte és ezen magát képviselteti. A hivatalos bejelentésre méltatlankodó és nyugtalan felkiáltások hangzottak el, amelyeknek hatása alatt az izgalmas hangulat lecsendesítésére az elnök nyugodt hangon felkérte a rendőrfogalmazót, hogy kérdezze meg felsőbbségétől, vajjon szükségesnek látja-e az ORLE gyűlésének ellenőrzését, mert a rendőri ellenőrzést nem tartják méltónak a kálvinista lelkészek önértékehez s ilyen körülmények között nem hajlandók tárgyalni. A rendőrfogalmazó elment, a gyűlést felfüggesztették, ám minthogy a rendőrfogalmazó sokáig nem jött vissza, az elnök abban a hiszemben, hogy a dolgot távolmaradással intézik el, a gyűlést újra megnyitotta és Horthy Miklós kormányzó üdvözlése után elintézték a tárgysorozat minden pontját. A gyűlésen jelenvolt Beverage skót lelkész épen befejezte az elnök üdvözlését megköszönő szavait, amikor belépett a rendőrfogalmazó s közölte, hogy parancsot kapott a gyűlés felosztatására. Ekkor Kájel Endre imádsága és a „Te benned bízunk“ eléneklése után a jelenvoltak — köztük nem egy nemzetgyűlési képviselő — méltatlankodva távoztak. A gyűlés lefolyását azért irtuk le, mint szem- és fültanúk a valóságnak megfelelőleg, hogy a napilapok egyrészének lelkiismeretlenül célzatos és bűnösen valótlán közléseit olvasóink felismerjék.

A Nagytemplom ünnepélyes újramegnyitása a múlt számunkban jelzett sorrend szerint folyt le f. hó 9-én azzal a változással, hogy Németh István püspök nem lehetvén jelen, helyette dr. Baltazár

Dezső püspök mondott áldást. Lapunk mai számában közöljük az elhangzott imádságot és beszédekét. Az úrasztalánál Szele György a LXXXIV. zsoltárt olvasta fel. A vegyeskar éneke igen szép, a férfikar éneke mesteri és nagyhatású volt.

A presbiterek országos értekezlete f. hó 9-én a debreczeni Kistemplomban zsűfolásig megtelt közönség jelenlétében tartatott meg. A 37-ik dícséret 1. versének eléneklése után Haypál Benő budai lelképásztor imádkozott szívreható buzgó ággal, ezután Márk Endre debreczeni h. egyházi főgondnok nyitotta meg az értekezletet a tagok meleg üdvözlésével. Majd napirend előtt Kerekes György Imre volt honvéd theologus beszélt lelkesen és tartalmasan az ez alkalomból egybegyűlt honvédtheologusok nevében. A határozati javaslatot dr. Kovács J. István nemzetgyűlési képviselő terjesztette elő a magyar református egyház nemzetépítő jelentőségét vázoló, hatásos bevezető beszéd után. A határozati javaslatához nagyatádi Szabó István miniszter szólott hozzá nyugodt, megfontolt, nyomós szavakkal. Dr. Baltazár Dezső püspökünk összegező szavai után Juhász László hanvai lelképásztor olvasta fel — mint a református hitigazságok rövid összefoglalását — dr. Baltazár Dezső „Az én hitvallásom“ c. művének főbb pontjait. A lelkekben mély nyomokat hagyott értekezlet Czegléd Sándor esperes szívből fakadó áhitatos imádságával zárult.

Egyházmegyei gondnoki beiktatás. Dr. Ujfalussy Dezső volt főispánt Nyíregyházán f. hó 3-án iktatta be a Középszabolcsi egyházmegye a Gencsy Albert lelépésével megüresedett egyházmegyei gondnoki tisztségbe. A közgyűlésen jelen volt dr. Baltazár Dezső püspökünk is dr. Kun Béla egyházkerületi főjegyző, dr. Erdős Karoly lelkészkepzőintézeti igazgató és Futó András püspöki titkár kíséretében. Szabó Lajos esperes imádságán és beszédein kívül a közgyűlés kimagasló mozzanata volt az új gondnok erős hitről, igaz magyarságról és munkaszeretetről tanúskodó programja és püspökünknek a beiktatott gondnokhoz és az egyházmegyéhez intézett magvas beszéde.

Zsarolyánban az Amerikából hazajött atyánkfiai 70 dollárt adtak össze harangra. A harang már készül s nemsokára hívni fogja az Úr házába a híveket.

Belmissziói tanfolyam. A Debreczeni Testvér-Egyesület azok részére, akik egyházi építő munkában tevékenyen részt ohajtanak venni, vagy középiskolai vallásos ismereteiket ohajtják felfrissíteni, folyó évi április hó 11-én kezdődőleg 3 hetes belmissziói tanfolyamot rendez. A hasonló tanfolyamot, — országunkban eddig egyedül a fővárosban tartatott az ősz és tél folyamán — ott népszerűsítői tanfolyamnak nevezték. Rövid enciklopedikus modorban nyújtja a tanfolyam mindazokat a vallásos ismereteket, amelyekre a ma emberének szüksége van, hogy szilárd bibliai alapon nyugvó, egységes világnézete kialakuljon. A tanfolyam programja s előadói a következők lesznek:

1. Biblia ismertetés, 6 előadás Uray Sándor lelkésztől. 2. Keresztyén hit- és erkölces tan 3—3 órán S. Szabó József vallás tanártól. 3. Apologetika (hitvédelem) 4 órán Szele Miklós vallás tanártól. 4. Keresztyén egyháztörténelem, 6 órán dr. Révész Imre lelkésztől. 5. Belmisszió ismertetése, 6 órán Makay Lajos diakonissza lelkésztől. 6. Külmiszió, 2 órán Nagy István vallás tanártól. 7. A Filippi-bellekhez írott levél magyarázata, 2 órán ugyanattól. 8. Bibliai földrajz, 2 órán dr. Szabó Márton tanártól. 9. Bibliai régiség tan 2 órán dr. Nagy Zsigmond nyug. tanártól. Összesen 36 előadás. A tanfolyam helyiségéről s tanrendjéről később adunk hírt. Akik az előadásokat hallgatni óhajtnak, előre is jelentkezzenek a Testvér-Egyesület elnökségénél (Kossuth-u. 75., református lelkész hivatal), annak ielzésével, hogy az összes előadásokat, vagy közelebbről mely órákat akarják hallgatni. Jelentkezési határidő: március 25. A tanfolyam hallgatása díjtalan; tetszés szerinti önkéntes adományokat azonban a tanfolyam költségeire köszönettel fogad a rendezőség.

Diáknymor. A nyomorral küzdő egyetemi diákifjúság segélyezése ügyében még Haller István kultuszminiszter egy nagyobb szabású akciót indított, melynek első eredményeként 8 és fél millió koronát juttatott a diákjóléti bizottság az egyetemi ifjúságnak. Sajnos azonban, hogy ez a szép segítség csaknem kizárólag a Budapesten működő főiskolák ifjúságának jutott és míg ottan minden segélyre szoruló ifjú közel 1000 korona havi segélyt kap, a debreczeni egyetem félezernyi diákifjúsága részére mindössze 25,000 korona segélyt adott a miniszterium az egyetemi diákasztal költségének feljavítása céljából.

Az eddigi mulasztás helyrehozását célozza az a gyűjtési akció, melyet a kultuszminiszterium Debreczen vár s főispánja útján a diákifjúság segélyezése érdekében indított, amelynek eredménye, mint a közoktatásügyi miniszteriumtól értesültünk, elsősorban a debreczeni egyetemi ifjúsága számára biztosítatik. Így remélhető, hogy a város és a vármegye közönsége kellő megértéssel fogadja a főispán felhívását, a szívéhez közelebb fekvő ifjúságunk érdekében meghozza a legmesszebbmenő áldozatot s bizonyára a debreczeni ifjúság segélyezése fog az adakozásnál elsősorban szemé előtt lebegni. Erre annál nagyobb szükség van, mert p. o. egyik legnagyobb internátusunk ifjúsága a mosoni hidegekben is fűtetlen szobákban lakik és általában a köztartáson levő ifjak élelmezése az elképzelhető legszegényebb mértéket sem tudja túllépni. Debreczen és környéke elsősorban a debreczeni diákság gondját kell hogy felvegye.

Csehszlovákiában — ahogy ott nevezik — sok ezerre megy azoknak a száma, akik nem vallási, hanem politikai okokból kilépnek a római katolikus vallásból. Kapcsolatos ezzel a mozgalommal a kormánynak az a javaslata, mely szerint az iskolákban semmiféle felekezet vallását nem szabad tanítani, hanem vallásoktatás helyett

minden nyilvános iskolában társadalomtudományt és laikus morált kell előadni. Kifejezetten felekezeti jellegű magániskolákat vagy egyházi szerzetesi iskolákat fenntartani tilos.

A temesvári magyar nemzetiségi párt megalakult. Elnöke Szabolcska Mihály.

Lelkészbelkutatások. A múlt hetekben iktatták be dr. Nemess Istvánt a penyigei és Sárközi Istvánt a hermánszegi egyházakba lelkipásztorokul. Az Úr sokasítsa meg munkájukon az Ő áldását és kegyelmét!

Vámospércsen február 13., 20. és 27. napjain a református egyház sikerült protestáns estélyeket rendezett, amelyeken Bartha Dezső lelkipásztor, Bartha Dezsőné, Makay Margit, Balogh Gábor, Dániel Miklósné, Tóth Miklós, Illyés Eszti, Rauchmaul Jenő, Nyika József, Zudor Ilonka működtek közre nagy sikerrel. Követendő példa.

Az Országos Református Tanáregyesület f. hó 30-án Mezőtúron tisztújítással egybekötött rendes közgyűlést tart. Akik ezen részt óhajtanak venni, március hó 23-ig okvetlenül jelentkezzenek a mezőtúri református főgimnázium igazgatóságánál. A közgyűlés programja a következő: 1921 március hó 30-án, d. e. 8 órakor a tanáregyesület választmányi gyűlése a református főgimnázium tanácstermében. D. e. 9 órakor istentisztelet a belvárosi templomban. Istentisztelet után közgyűlés a református főgimnázium dísztermében, melynek tárgyai: 1. Dr. Dóczi Imre elnöki megnyitó beszéde. 2. Üdvözlések. 3. Borsos Károly felolvasása a kálvinista világnézetéről. 4. Jelentés az egyesület működéséről és állapotáról. 5. Jelentés az egyesületi pénztár állapotáról. 6. Javaslat a tanítóképzőintézetek reformja tárgyában dr. Veress István bevezető előadásával. 7. Javaslat a tanárk nevelőháza tárgyában dr. Madai Gyula bevezető előadásával. 8. Indítvány az alapszabályok módosítása tárgyában. 9. Egyéb indítványok. 10. Jelentés az egyesületi székhelyre beadott szavazatokról. 11. Tisztviselők, központi igazgatósági tagok választása. 12. A közgyűlés berekesztése.

Özvegy papné házvezetőnőül egy 2 tagból álló családú falusi lelkészhez kerestetik. Cim: Kiss Ferenénél, Debreczen, Kollégium.

Hivatalos Értesítés

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.
1011—1921. szám.

KÖRLEVÉL.

Nagytisztelétű Esperes Úr!

A nagykanizsai református missziói egyházközséghez tartozó keszthelyi református fiókegyház, mely 80 református családot és mintegy 250 református lelket számlál, hívei áldozatkészségéből és gyűjtéséből egy kis templom-, illetve imaházalapot teremtett, hogy szívük buzgó óhaja szerint Isten dicsőségére, református öntudatuk s testvéri együvé-

tartozásuk kimutatására és erősítésére mielőbb imaházat létesítsenek Keszthelyen, a Balatonvidék e kies központjában. A keszthelyi hitbizomány ura, Festetics Tassziló herceg átérzvéen a cél nemességét, 600 □-ölnyi belső telket adott az imaház céljára, hazánk és egyházunk vértanúságot szenvedett nagy fiának „gróf Tisza Istvánnak emlékére“ és ígéretet tett, hogy épületanyagokkal és szolgálománnyal is kész az imaház mielőbbi felépítését elősegíteni.

Hogy a szép reményre jogosító kezdet méltó folytatást és befejezést nyerjen, a kis gyülekezet érdekében felkérem Nagytiszteletedet s Nagyliszteleted útján a kebelbeli egyházak presbiteriumait, hogy a keszthelyi református imaházalapra leendő buzgó adakozásra egyházunk tagjait felhívni méltóztassanak.

Az adományok a keszthelyi református gyülekezet gondnoki hivatalához: Kesztyüs Lajos gazdasági akadémiai tanár úrhoz küldendők.

Atyafiságos szeretettel.

Debreczen, 1921 március hó 2.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat

a mikepéresi (Hajdu megye) református egyház négy tanerős iskolájánál üresedésben levő két tanítói állásra.

1. Orgonista kántortanítói állás. Fizetése: lakás 2 szoba, konyha, kamara, pince és melléképületek. Készpénz az egyház pénztárából 1322 K, tíz hold föld legelőilletőséggel, kettő öl kemény tűzifa, termelési stóla, államsegély a megválasztandó szolgálati idejéhez képest és különböző pótlékok. Kötelessége: az elibe rendelő osztályok tantervszerinti vezetése, kántori teendők, orgonázás, énekkar szervezése és fenntartása, kanonikus órákon és szükség esetén egyébkor is, lelkészi szolgálatok végzése, ünnepeken legátusok tartása és ha külön megválasztatik, a községi gazdasági ismétlőiskolában a fiúk tanítása, melyért külön díjazás jár. Csak kántori képesítéssel bíró református férfi tanítók pályázhatnak.

2. Tanítói állás. Fizetése: 100 K az egyház pénztárából, megfelelő államsegély pótlékokkal. Lakás 2 szoba előszobával, konyha, pince, kertválság. Kötelessége: az elibe rendelő osztályok tantervszerinti tanítása, lelkész vagy kántor akadályoztatása esetén, ha férfi választatik meg, azok helyettesítése. Pályázhatnak református férfi- és nőtanítók.

Kellően felszerelt pályázatok 1921 április 1-ig alólírott lelkészi hivatalához adandók be mindkét állásra, melyek a választás megerősítése után azonnal elfoglalandók.

Mikepéres, 1921 február 28.

Szécsy István,
református lelkész.

Debreczen város és a Tiszántúli ref. egyházker. könyvnyomda-vállalata.

Most jelent meg!!

kiadásunkban

Dr. Baltazár Dezső

próbáltatások idejéből

című emlékirata.

A könnyen gördülő nyelven megírt vaskos kötet vezető helyen áll azok között a munkák között, amelyek a forradalom és oláh megszállás idejére rávilágítanak. A könyv bolti ára a 15% könyvkereskedői felárral 138 korona, mely összegnek előzetes beküldése mellett azt **bérmentve** küldjük meg.

Debreczen szab. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület tulajdonát képező

„Méliusz“ könyvkereskedés

könyvkiadóhivatala

Debreczen, Ferencz József-ut 26.

Tankönyvirodalmi ujdonság!!

Megjelent

az évtizedek óta nélkülözött, minden iskolában várva-várt, új, rövid és egyszerű, mégis világos, — tehát a leg-szebb eredménnyel feldolgozható

Debreczeni

Konfirmációi kis káté.

írta: Nagy István, debreceni református vallástanító-lelkész.

A mű gyakorlati értékét garantirozza az a körülmény, hogy a debreceni ref. egyház különböző konfirmációi csoportjaiban tavaly kéziratban használtatott, — ennek alapján revideáltatott s kitűnő eredményeket ért el vele. Terjedelme 16 nyomtatott oldal. Vidéki és általában alsóbbfokú iskolákban kiválóan alkalmas. Beosztása és tárgyalási modora kitűnő.

Megrendelhető a kiadónál:

„MÉLIUSZ“

Debreczen sz. kir. város és a Tiszántúli Református Egyházkerület könyvkereskedése és könyvkiadóhivatalában

Debreczen, Piac-u. 26.

Példányonként 4 korona; 10% fel-ár engedménnyel